

E wātea ana he āwhina mā ngā pārurenga taihara, me ngā ture hei tūmanako mō te whakarite i a koe. E whakarārangihia ana ēnei i roto i te Tūtohunga Pārurenga.

Ka taea e koe te pānui i te katoa o te Tūtohunga i victimsinfo.govt.nz, tonoa he tārua tā i 0800 650 654, īmēra rānei ki victimscentre@justice.govt.nz

Te Tiki Āwhina

victimsinfo.govt.nz he kōrero ā ēnei hei āwhina i a koe kia mōhio koe ki te pūnaha ture taihara, ā, kei reira e rārangi ana ngā tari kāwanatanga me ētahi atu tari e whakarato tautoko ana ki ngā pārurenga.

0800 650 654 – waea koreutu mai mō ngā kōrero me te āwhina i a koe ki te kimi i te ratonga tika māu. Ka taea te tiki kaiwhakamāori reo mōu mēnā e hiahiatia ana.

Kaitohutohu pārurenga kōti – Ki te haere te kēhi ki te kōti, ka tuku āwhina te kaitohutohu pārurenga kōti ki a koe. Ka taea e ngā pārurenga katoa e kimi āwhina ana kia mōhio ai ki te hātepe kōti te waea atu ki 0800 650 654 kia tūhonohia atu ki tētahi kaitohutohu pārurenga kōti.

Ngā Mātāpono

E tūmanakohia ana kia whai ngā tāngata, ngā whakahaere me ngā tari kāwanatanga katoa e āwhina ana i a koe me tō whānau, i ēnei mātāpono:

- Ko tō haumarua me te whakaiti i te tūkino ki a koe te mea nui.
- Me manaaki, me aroha me te whakaute i ō hiahia, ō uara me ō whakapono ahurea, hāhi, mātāwaka,
- Te āhukahuka me te whakaute i tō tūmataitinga.
- Te urupare tōtika ki ō hiahia i te wā tika, ki te āhuatanga tika e manaakitia ai koe. Whakamāramahia ō kōwhiringa mō ngā āwhina me te pono, te tōtika hoki o te whakautu i ō pātai kia mōhio ai koe ki te huarahi pai mōu.
- Te whakarato i ngā ratonga kouniga e hāngai ana ki tō ahurea. Me mahi tahi ngā tāngata me ngā pokapū e āwhina ana i a koe.
- Te tuku kōrero ki a koe e mārama ai koe me te ngākau tuwhera, pono me te tōtika o te whakawhitiwhiti ki a koe.
- Kia māmā ake ki a koe te tuku urupare me te tuku amuamu.

Ngā tika a te hunga pārurenga

Mēnā kua pūrongo koe i tētahi taihara ki Ngā Pirihimana, kei mua rānei te taihara i ngā kōti, he tika āu i raro i te Victim's Rights Act 2002, me ētahi atu ture. Me whakaū e ngā tāngata me ngā tari i roto i te pūnaha ture, pēnei i Ngā Pirihimana, ngā kōti me ngā kaimahi a Te Ara Poutama o Aotearoa i ō motika.

E whai motika ana koe kia whakamōhiohia mō ngā kaupapa, rongoā, ratonga rānei mō tō āhuatanga.

E whai motika ana koe kia kōrerohia koe i roto i te wā tika mō ngā whakanekeneke o tō kēhi, engari rawa mēnā ka rarururuhia te whakatewhatewhanga, arā:

- ko ngā whakapā hē ki tētahi whakapaenga, taiohi rānei
- ngā pūtaka mō te kore tuku whakapā hē
- tāu mahi hei kaiwhakaatu
- te wā me te wāhi ka tū ngā whakawātanga
- ngā mea ka puta i roto i tētahi whakawātanga taihara
- te kauneketanga o tētahi taiohi e ai ki te mahere i whakaaehia i tētahi hui whānau ā-rōpū.

Ka taea anō e koe te tono kia tukuna ēnei kōrero ki tētahi atu tangata hei whakamārama atu ki koe.

E whai motika koe ki te tuku tauākī pānga pārurenga, e whakamārama ana ki te kōti i te whakawātanga whiu mō te āhua o te pānga o te taihara ki a koe. Ka taea e koe te tiki āwhina ki te mahi i tēnei, ā, ka whakaaehia pea e te kaiwhakawā kia pānuihia e koe, e tētahi atu rānei i te kōti.

E whai motika ana koe ki te kōrero ki te kaiwhakawā mō ō whakaaro kia whai whakaarohia te tangata hara mō te pēhanga ingoa. Ka whiwhi pēhanga ingoa noa ngā tamariki

e whakahara ana, me te pēhanga hoki o ētahi atu taipitopito.

E whai motika anō koe hei kaiwhakaatu ki te kōrero Māori, te whakamahi rānei i Te Reo Rotarota o Aotearoa i te kōti. Mēnā ehara koe i te kaiwhakaatu, ka āhei anō pea koe ki te whakamahi i ēnei reo mēnā ka whakaae te kaiwhakawā. Ka whakaritea he kaiwhakamāori reo.

E whai motika ana koe kia whakahokia wawetia atu ō rawa ki a koe i heria hei taunakitanga.

TAIHARA NUI

Mēnā he pāpurenga koe nō tētahi taihara nui, pēnei i te taihara koeretanga, tūkinotanga nui, he nui atu ō motika.

Ka kōrero atu Ngā Pirihimana ki a koe mēnā e whai motika ana koe ki te whakaputa i ō whakaaro mō te tukutanga o te tangata hara ki te pēra. E whai motika ana koe kia whakamōhiohia atu koe mēnā ka tukuna te tangata hara ki te pēra, me ngā here pēra e whai pānga ana ki a koe, tō whānau rānei.

E whai motika ana koe ki te rēhita ki Ngā Pirihimana kia whakamōhiohia atu koe mēnā ka pā mai he mea nui ki te tangata hara, pēnei i tētahi whakawātanga tukuhere, ka whakahara anō i te wā o tana whiu, ka tukuna i te whare herehere, ka rere, ka mate rānei i te whare herehere.

E whai motika ana koe kia riro mā tētahi atu ēnei kōrero e whiwhi kia pai ai tana āta whakamārama atu ki a koe.

E whai motika ana koe ki te whakaputa i ōu ake whakaaro mō te wherawherahanga o te tangata hara ki te tukuhere, ngā rerekētanga rānei ki tana whakatau whakahaere whānui ake. Mā ngā tāngata hara tēnei e roa ake i te 2 tau te mau ki te whare herehere.

TAMAITI, TAI OHI RĀNEI

Mēnā he tamaiti (10 ki te 13 tau) te tangata hara, tai ohi (14 ki te 16 tau) rānei:

- Kei a koe te motika ki te haere ki tētahi hui whānau ā-rōpū me te kōrero mō te pānga o te taihara ki a koe, ā, me ngā mea e hiahia ana koe kia puta.
- Ka taea e koe te heri kaitautoko atu. Ka taea e koe te hono atu mā te waea, te tuku ā-tuhituhi i ō whakaaro, te tono ki tētahi atu rānei hei waha kōrero mōu.

Ngā amuamu

MŌ NGĀ TARI

Ka taea e koe te tuku amuamu mēnā ki ōu whakaaro kāore i whakaūhia ō motika:

- kōrero atu ki te tari me te whakamahi i tā rātau hātepe amuamu
- waea atu rānei ki Victims Information Line i 0800 650 654, tirohia rānei victimsinfo.govt.nz

Me wawe, me tika hoki te urupare a ngā tari. Ka taea anō e koe te amuamu ki:

- Te Tari o te Kaitiaki Mana Tangata
0800 802 602
ombudsman.parliament.nz
- Te Mana Whanonga Pirihimana Motuhake
0800 503 728
ipca.govt.nz
- Te Mana Mātāpono Matatapu
0800 803 909
privacy.org.nz

MŌ NGĀ KAIWHAKAWĀ

E whakamana ana ngā kōti, ngā kaiwhakawā me Te Poari Tukuhere o Aotearoa i ngā motika me ngā mātāpono o te Tūtohunga, engari kāore i te herea ki ēnei.

Ka taea e koe te tuku amuamu mō ngā mahi a tētahi kaiwhakawā ki te Judicial Conduct Commissioner i 0800 800 323, www.jcc.govt.nz

Ka taea e koe te tuku amuamu mō Te Poari Tukuhere o Aotearoa i 0800 727 653, info@paroleboard.govt.nz